Krajevna skupnost **Staro Velenje**

- prostori krajevne skupnosti
- Vrtec Velenje – enota Vrtiljak
- Muzej Velenje
- Hiša mineralov
- gasilski dom

Površina 3,1 km^2 / 1.175 prebivalcev

Stari trg

Pod Velenjskim gradom je naselje, katerega osnova je še vedno trg, prvič omenjen že leta 1264. Ker je novo Velenje raslo na prej nepozidanem območju in se ni razvijalo iz starega trga, je tlorisna zasnova prvotnega trga do danes ostala praktično nespremenjena. Staro Velenje na eni strani zamejuje obnovljena Vila Bianca, na drugi strani pa nova velika stavba Hotela Razgoršek. Veseli smo, da se v zadnjih letih v Staro Velenje vrača življenje in da tam svoj prostor najdejo nove, zanimive vsebine.

Krajevna skupnost **Gorica**

- prostori krajevne skupnosti
- osnovna šola Gorica
- Vrtec Velenje – enota Ciciban

Površina 1,03 km^2 / 4.382 prebivalcev

Večnamenski javni prostor

Lansko leto smo v sklopu projekta ReNewTown s pomočjo številnih prostovoljcev in donatorjev obnovili igrišče v krajevni skupnosti Gorica. Staro in dotrajano igrišče smo z željo, da postane prostor medgeneracijskega in medkulturnega dialoga, nadgradili v sodoben večnamenski javni prostor, ki ponuja možnosti za kvalitetno preživljanje prostega časa.

Krajevna skupnost **Paka pri Velenju**

- dom krajevne skupnosti

Površina 12,7 km^2 / 759 prebivalcev

Velunja peč

Na desni strani magistralne ceste Velenje–Slovenj Gradec se nad kamnolomom v gozdu skriva izredno lep naravni most, visok okoli 10 metrov. V njegovih stenah je voda izoblikovala 4 kraške jame, globoke od 11 do 30 metrov, potok pa je pod mostom ustvaril dva slapova, visoka 5 in 7 metrov. Bajka pravi, da je izvir vode zdravilen, v njem pa se kopajo vile. Od tod ime naravnega mostu: Vilinja ali Velunja peč.

Krajevna skupnost **Plešivec**

- prostori krajevne skupnosti
- podružnična šola OŠ Mihe Pintarja Toleda

Površina 9 km^2 / 410 prebivalcev

Gora jurišev

Graška gora, znana tudi kot »gora jurišev«, je bila v času 2. svetovne vojne eno najpomembnejših prizorišč narodnoosvobodilnega boja. Na hribovitem območju z redko posejanimi domačijami so se zadrževale in bojevale številne partizanske enote. Najznamenitejša med njimi je bila legendarna 14. divizija, tam pa sta bila ustanovljena tudi Štajerski bataljon in Šaleška četa. Na Graški gori in v njeni bližnji okolici je padlo okoli 320 partizanskih borcev, številne pa so bile tudi žrtve med civilisti.

Krajevna skupnost **Konovo**

- dom krajevne skupnosti
- Vrtec Velenje – enota Čebelica

Površina 3,8 km^2 / 1.557 prebivalcev

Konovski štrajharji

Krajevna skupnost Konovo je znana po bogatem kulturnem in družabnem življenju. Na številnih prireditvah v domačem kraju pa tudi drugod po Sloveniji in v tujini se pogosto predstavijo s Konovskimi štrajharji. Gre za poseben ljudski ansambel, katerega člani poleg harmonik kot inštrumente uporabljajo domače orodje. Konovski štrajharji štejejo deset članov. Dva igrata na harmoniko, drugi pa zvoke ustvarjajo s pomočjo žage, kose, kladiva, perilnika, soda in basa. Veliko nastopajo, gostovali so tudi na več slovenskih televizijah. Ljudje jih radi poslušajo, saj so zabavni in zanimivi. Ustvarili so več kot 40 lastnih skladb, igrajo in pojejo pa tudi skladbe drugih avtorjev.

Krajevna skupnost **Bevče**

- dom krajevne skupnosti
- gasilski dom

Površina 2,2 km^2 / 308 prebivalcev

Kozolec

Bevče značilno zaznamuje cerkev sv. Nikolaja, kulturno-zgodovinski spomenik iz 16. stoletja. Dragocena stavbna dediščina slovenskega podeželja pa so tudi kozolci. V Bevčah jih je kar nekaj. Vsi so lepo vzdrževani ter še vedno uporabljani za svoj prvotni namen. Domačini pa so ponosni tudi na tri lipe. Dve od teh, lipa pri cerkvi in Krušnikova lipa v središču vasi, sta častitljive starosti, tretja pa je posebna zato, ker so jo posadili ob osamosvojitvi Slovenije. Zdaj veste, zakaj so v grbu Krajevne skupnosti Bevče trije lipovi listi.

Krajevna skupnost **Pesje**

- dom krajevne skupnosti
- podružnična šola OŠ Antona Aškerca
- Vrtec Velenje – enota Jakec
- gasilski dom

Površina 3,2 km^2 / 1.252 prebivalcev

Rudarska kolonija

Značilna podoba Pesja, ki ji lahko delno sledimo še danes, se je začela oblikovati po letu 1892.
Do 2. svetovne vojne sta se na območju današnje občine Velenje oblikovali dve posebni urbani celoti s povsem novo identiteto: industrijsko območje rudnika in elektrarne nad Staro vasjo ter rudarska kolonija v Pesju. Leta 1927 so v Pesju zgradili sedem velikih stanovanjskih hiš s stanovanji za rudarske družine in manjšo stavbo, v kateri je bila bolnišnica s 14 posteljami. Stanovanja v rudarski koloniji so imela le kuhinjo in spalnico, drugi prostori pa so bili skupni.

Krajevna skupnost **Podkraj**

- prostori krajevne skupnosti

Površina 3,5 km^2 / 801 prebivalec

Cerkev svetega Jakoba

V krajevni skupnosti Podkraj nad zaselkom Zabrdo, na sedlu med hriboma Veliko gradišče in Malo gradišče, stoji cerkev sv. Jakoba, najbolje ohranjen spomenik romanske arhitekture v Šaleški dolini. Sv. Jakob je ena najmanjših cerkva v Šaleški dolini. Njena ladja je tako ozka, da lahko pevski kor nosi zgolj en tram.

Krajevna skupnost **Kavče**

- dom krajevne skupnosti

Površina 1,1 km^2 / 476 prebivalcev

"Enzyzu Kauschenach"

Krajevna skupnost Kavče je dobila ime po kavčini – vrsti vinske trte, s katero so bila v preteklosti zasajena prisojna pobočja tega dela Šaleške doline. Temu pritrjuje tudi zapis v forhteneškem urbarju iz časa okoli leta 1480, v katerem se omenja "Enzyzu Kauschenach" – ime naselja je bilo zapisano enako kot ime vinske trte.

Krajevna skupnost **Cirkovce**

- dom krajevne skupnosti
- podružnična šola OŠ Livada
- Vrtec Velenje – enota Cirkovce

Površina 6,7 km^2 / 243 prebivalcev

Podružnična šola

Letošnje leto si bodo v Cirkovcah gotovo zapomnili po obnovi podružnične šole. Krajani so s prostovoljskim delom in prispevki pokazali, da z dobrim sodelovanjem še vedno zmoremo zelo veliko. Upravičeno so ponosni na to uspešno akcijo, kakor tudi na številne tradicionalne športne, kulturne in zabavne prireditve, ki jih v kraju pripravljajo. Precej se jih odvija na lepem športnem igrišču ob šoli, učenke in učenci podružnične šole pa na prireditvah radi nastopijo s kulturnim programom. Šola v Cirkovcah namreč želi biti dobra in prijazna vzgojno-izobraževalna ustanova, ki prispeva k ohranjanju kulturne in etnološke dediščine kraja ter temelji na načelih Unesco šole in eko šole.

Krajevna skupnost **Stara vas**

- dom krajevne skupnosti

Površina 1,6 km^2 / 1.257 prebivalcev

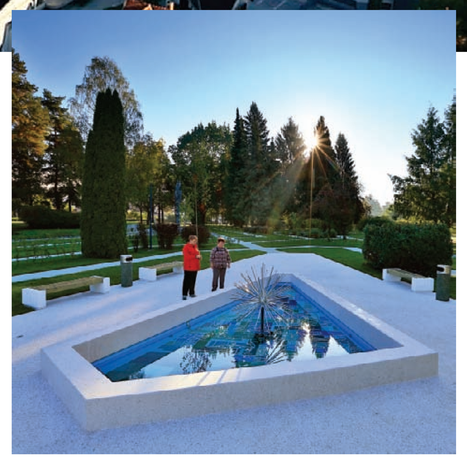

Sončni park

V času izgradnje novega Velenja je v Stari vasi ob cesti proti jezeru, ob takratnem kinu, nastal Sončni park. Sprva so ga imenovali tudi »park žena«, saj so ga z udarniškim delom večji del urejale žene rudarjev. Z umetnim jezercem, glasbenim paviljonom, vodometom, s sprehajališčem pod zeleno pergolo, z aluminijastim obeliskom, bazenčkom z mozaikom, labirintom ter kotalkališčem je bil hitro znan daleč naokrog. Sončni park se ponaša s pravim bogastvom drevesnih in grmovnih vrst.

Krajevna skupnost **Šalek**

- prostori krajevne skupnosti
- osnovna šola Šalek
- Šaleški grad

Površina 1 km^2 / 2.100 prebivalcev

Ekenštajn

Razvalina gradu Ekenštajn stoji na skalni kopi vrh položnega grebena blizu Šaleškega gradu. Grad je bil prvič omenjen leta 1282, in sicer kot posest koroške škofije Krka. Grad je do 17. stoletja zamenjal več lastnikov, potem pa so ga opustili in je začel propadati. Do danes je ostala le še razvalina, v konfiguraciji terena pa sta še vedno opazna dva obrambna jarka z nekaj fragmentarno ohranjenimi zidovi, ki pričajo o srednjeveški zasnovi gradu.

Krajevna skupnost **Šentilj**

- dom krajevne skupnosti
- podružnična šola OŠ Gustava Šiliha
- Vrtec Velenje – enota Sonček
- gasilski dom

Površina 9,7 km^2 / 1.100 prebivalcev

Švarcenštajn

Na lahni vzpetini v naselju Laze pri Velenju stoji gradič Švarcenštajn. Prvič je bil omenjen leta 1360, današnji videz stavbe pa izvira iz leta 1523.
Temelj tlorisa je pravokotnik s stolpičastim prizidkom sredi daljše stranice, gradič pa ima tudi delno obzidano dvorišče. Stavba je dvonadstropna in na dvoriščni strani opremljena s sekundarnimi arkadami. Posebno dragocene stavbne sestavine so gotski vhodni portal, gotska klet in ostanki gotskega polžastega stopnišča.

Krajevna skupnost **Škale–Hrastovec**

- dom krajevne skupnosti
- podružnična šola OŠ Livada
- Vrtec Velenje – enota Jurček
- gasilski dom

Površina 8,4 km^2 / 1.248 prebivalcev

Jezera

Šaleška jezera so nastala kot posledica izkopavanja lignita, ki ga v Šaleški dolini izkoriščamo že več kot sto trideset let. Prvo je v porečju Lepene nastalo Škalsko jezero, ki se je začelo oblikovati že pred drugo svetovno vojno, a je bilo po njej približno pol manjše, kot je danes. Škalsko jezero je tudi najviše ležeče od Šaleških jezer. Na nadmorski višini 372 metrov leži približno šest metrov više kot Velenjsko, Družmirsko jezero pa je še nadaljnjih šest metrov niže (360 m). Škalsko jezero obdajajo lepe sprehajalne poti, tekaške steze in poti za ježo, jezero je bogato z ribami, na vodi in ob njej se zadržujejo številne ptice. Pozimi jezero zamrzne in se spremeni v priljubljeno naravno drsališče.

Krajevna skupnost **Šmartno**

- dom krajevne skupnosti
- osnovna šola Livada
- mladinski hotel

Površina 0,4 km^2 / 1.461 prebivalcev

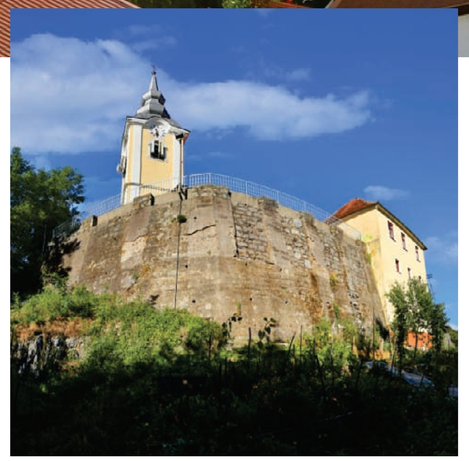

Cerkev svetega Martina

Naselje Šmartno je ime dobilo po cerkvi sv. Martina.
Ta leži na vzpetini nad mestom, sestavljajo pa jo dvojna ladja, tristransko sklenjen prezbiterij ter zvonik z dvojno čebulasto kapo in prizidano vežo. Cerkev sv. Martina je bila omenjana že sredi 13. stoletja. Stavba je dragocena predvsem zaradi svoje historične tradicije in dominantne lege v prostoru. Zanimivi so tudi ohranjeni ostanki tabornega obzidja okoli cerkve.

Krajevna skupnost **Vinska Gora**

- Večnamenski dom
- podružnična šola OŠ Gorica
- Vrtec Velenje – enota Vinska Gora
- gasilski dom

Površina 14,7 km^2 / 1.771 prebivalcev

VINSKA GORA

Vaško perišče

Ena od številnih vinskogorskih zanimivosti je vaško perišče. Ljudje so na Šentjanškem potoku že v daljni preteklosti postavili vaško perišče, kamor so domačinke hodile prat perilo, ob tem pa so si seveda izmenjale tudi vaške novice. Sestavna dela perišča sta bila tudi požarni bazen z zalogo vode za primer požara ter korito za napajanje živine. Vode v kapelici so se razveselili žejni mimoidoči.

Nad periščem je nekoč stala zgradba, v kateri je že leta 1830 domovala nedeljska šola.

Mestna četrt **Desni breg**

- prostori mestne četrti
- osnovna šola Gustava Šiliha
- osnovna šola Antona Aškerca
- osnovna šola Mihe Pintarja Toleda
- Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje
- Glasbena šola Fran Korun Koželjski
- Vrtec Velenje – enota Tinkara, uprava
- Zdravstveni dom
- Lekarna

Površina 0,5 km^2 / 6.356 prebivalcev

Gaudeamus

Mestna četrt Desni breg je od lanskega leta bogatejša za sodoben večnamenski objekt, namenjen pretežno za srednje- in visokošolsko izobraževanje. V objektu, poimenovanem Gaudeamus, imajo prostore Visoka šola za varstvo okolja, knjižnica Šolskega centra Velenje, Multimedijski regionalni center Kunigunda ter restavracija za dijake in študente. Gaudeamus je energetsko učinkovita zgradba in ima skupno 3.873 kvadratnih metrov uporabnih površin.

Mestna četrt **Levi breg-vzhod**

- prostori mestne četrti
- Vrtec Velenje – enota Lučka
- Vrtec Velenje – enota Enci Benci

Površina 0,1 km^2 / 3.235 prebivalcev

Kardeljev trg

Središče mestne četrti Levi breg – vzhod, Kardeljev trg, je bilo leta 2010 obnovljeno. Trg je dobil nov tlak, cvetlična korita, klopi, koše za odpadke in igrala, urejeni pa so bili tudi hidroizolacija, nova javna razsvetljava ter zelenice. Hkrati z obnovo trga so bile sanirane tudi garaže pod trgom. Ob trgu stoji kip Edvarda Kardelja, slovenskega politika in publicista (1910–1979), po katerem je bil trg poimenovan.

Mestna četrt **Levi breg-zahod**

- prostori mestne četrti
- Vrtec Velenje – enota Najdihojca
- Ljudska univerza
- Uprava Mestne občine Velenje
- Dom kulture
- Mladinski center
- Rdeča dvorana
- Galerija Velenje
- Knjižnica Velenje

Površina 0,4 km^2 / 3.997 prebivalcev

Kmečka tržnica

Mestna četrt Levi breg – zahod obsega območje najožjega mestnega središča. Mestni utrip je najživahnejši ob sobotnih dopoldnevih, ko številne občanke in občane v mesto privablja tudi Kmečka tržnica. Občasno se ji pridružijo še Boljšji sejem in druge sejemske prireditve. Osnovni nameni Kmečke tržnice so ohranjanje podeželja in spodbujanje njegovega razvoja ter oskrba prebivalcev mesta z zdravo in lokalno pridelano hrano, ob tem pa se s spremljevalnim programom ohranjajo ljudsko izročilo ter kmečka opravila in običaji.